

ORGANITZACIÓ DEL CENTRE ESCOLAR

ROSA MARIA PALLARÈS MERCADER

21975

DEPARTAMENT DE PEDAGOGIA APLICADA

A. OBJECTIUS

- Conèixer la importància d'una organització eficaç i participativa per al bon funcionament de l'escola democràtica.
- Considerar les implicacions organitzatives que comporten els canvis en l'estructura del sistema educatiu a partir de la LOGSE i del seu desenvolupament.
- Conéixer les diferències organitzatives requerides per les diferents etapes educatives.
- Copsar la necessitat d'optar per estructures -noves o que existeixen- d'una manera conscient, per tal d'evitar que l'organització funcioni com a instrument o mitjà no declarat, transmissor de valors i models.
- Aprendre a observar, recollir, interpretar i avaluar fets de la realitat organitzativa dels centres escolars.

B. TEMARI

1. L'estudi de les organitzacions

- Organització i gestió: concepcions prèvies, antecedents històrics.
- Components organitzatius.
- L'especificitat de l'organització educativa.

2. Els objectius

- L'escola com a subsistema.
- L'autonomia de centres.
- Els Plantejaments Institucionals en el centre educatiu: Projecte Educatiu de Centre, Projecte Curricular de Centre, Reglament de Règim Interior, Pla Anual de Centre i Memòria Anual.

3. L'estructura organitzativa

- Tipus i elements de l'estructura del centre escolar.
- Els recursos humans:
 - Organització vertical: òrgans de govern i participació.
 - Organització horizontal: agrupament d'alumnat i professorat.
 - Organització staff: departaments i seminaris; equips educatius.
- Els recursos materials: espai escolar, arquitectura, mobiliari i material escolar.
- Els recursos funcionals: temporització/calendari, pressupost i normativa.

4. El sistema relacional

- El govern institucional i el sistema relacional. Components del sistema relacional.
- El clima i la cultura institucionals.
- Elements de la dinàmica institucional: la comunicació, la participació, les reunions, la presa de decisions i la resolució de conflictes.
- L'avaluació institucional: tipus i instruments.

5. La direcció escolar i les funcions organitzatives

- Naturalesa de la pràctica directiva.
- El lideratge.
- Les funcions organitzatives: planificació, distribució de tasques, actuació, coordinació i control.

C. METODOLOGIA

- Els temes s'introduiran amb intervencions de la professora i/o anàlisis de documents escrits o videogràfics.
- La informació necessària per conèixer els temes proposats en el programa s'obtindrà a partir dels dossiers de treball i fonamentalment de la bibliografia proporcionada. S'estimularan debats a l'aula per tal d'analitzar i valorar aquesta informació.
- Per tal de poder aprofundir en els continguts de l'assignatura es faran treballs individuals i/o en grup.

D. AVALUACIÓ

L'avaluació es farà tenint en compte les aportacions fetes a l'aula, els treballs individuals i/o en grup i, si s'escau, amb una prova específica a l'acabament del quatrimestre.

E. BIBLIOGRAFIA

ORGANITZACIÓ ESCOLAR

- * ANTÚNEZ, S. y GAIRÍN, J. (1996): La organización escolar. Práctica y fundamentos. Ed. Graó. Barcelona.
- BALL, S. (1994): La micropolítica en la escuela. Hacia una teoría de la organización escolar. Col. Temas de Educación. Paidós/M.E.C. Barcelona.
- GAIRÍN, J. (1996): La organización escolar: contexto y texto de actuación. Ed. La Muralla. Madrid.
- * GAIRÍN, J. y DARDER, P. (Coords) (1994): Organización de centros educativos. Aspectos básicos. Ed. Praxis. Barcelona.
- GAIRÍN, J. y DARDER, P. (Coords) (1994): Organización y gestión de centros educativos. Ed. Praxis. Barcelona. (Material de fulls canviables)
- GAIRÍN, J. y DARDER, P. (Coords) (1995): Estrategias e instrumentos para la gestión educativa. Ed. Praxis. Barcelona. (Material de fulls canviables)
- GAIRÍN, J. i altres (1988): Organització de centres. Experiències, projectes i reflexions. Graó. Barcelona.
- HUSÉN, T. y otros (1986): La escuela a debate. Problemas y futuro. Narcea. Madrid.
- LORENZO, M. y SÁENZ, O. (1995): Organización Escolar. Una perspectiva ecológica. Marfil. Alcoy.
- OWENS, R.G. (1979): La escuela como organización. Santillana. Madrid.
- TYLER, W. (1991): Organización Escolar: Una perspectiva sociológica. Morata. Madrid.
- SANTOS, M.A. (1994): Entre bastidores. El lado oculto de la organización escolar. Ed. Aljibe. Málaga.
- WOODS, P. (1987): La escuela por dentro. Paidós/M.E.C. Barcelona.

PLANTEJAMENTS INSTITUCIONALS

- ANTÚNEZ, S. (1990): El projecte educatiu. Col. Eines de Gestió, no 2. Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. Barcelona.
- ANTÚNEZ, S. (1991): Del projecte educatiu a la programació d'aula. Graó. Barcelona.
- ANTÚNEZ, S. i GAIRÍN, J. (1991): La programació general del centre educatiu. (Pla Anual). Col. Eines de Gestió, no 4. Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. Barcelona.
- CABANES, A. (1990): El pressupost. Col. Eines de Gestió. Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. Barcelona.

- DEL CARMEN, LL.M. i ZABALA, A. (1992): Guia per a l'elaboració del Projecte Curricular de Centre. Materials per a la innovació educativa. Materials curriculars. Ed. Graó-ICE Universitat de Barcelona. Barcelona.
- GAIRÍN, J. (Coord.) (1996): Estratègies d'acció per a l'elaboració del Projecte Curricular de Centre. Grup ICE d'Organització i Gestió d'Ensenyament Primari. ICE UAB. Bellaterra.
- GAIRÍN, J. (Ed.) (1997): Estrategias para la gestión del Proyecto Curricular de Centro Educativo. ICE-UAB /Ed. Síntesis. Madrid.
- GAIRÍN, J. ; LAPEÑA, A. i VERA, J.M. (1991): El reglament de règim interior del centre educatiu. Col. Eines de Gestió, no 3. Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. Barcelona.
- MONOGRÀFIC *Guix* no 182. Desembre 1992. "El projecte curricular de centre". Barcelona.
- RUL, J. (1990): El projecte de gestió del centre educatiu. Col. Eines de Gestió, no 1. Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. Barcelona.
- RUL, J. (1995): La memòria evaluativa del centre educatiu. Un model integral d'avaluació organitzativa i curricular. Col. Eines de Gestió, no 6. Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. Barcelona.
- VILARUBIAS, P. (!998): L'autoavaluació del projecte curricular de centre. Graó. Barcelona.

ESTRUCTURES

- ALBERICIO, J.J. (1995): Las agrupaciones flexibles y la escuela para el progreso continuo. Ed. PPU. Barcelona.
- ÁLVAREZ, M. (1988): El equipo directivo, recursos y técnicas de gestión. Popular. Madrid.
- ÁLVAREZ, M.y otros (1989): Las áreas departamentales del centro docente. Popular. Madrid.
- CELA, J. i PALOU, J. (1996): "La estructura organizativa", a DARDER, P, i GAIRÍN, J. (Coords.): Organización y gestión de centros educativos. Ed. Praxis. Pàgs. 556-562.
- DOMÈNECH, J.i VIÑAS, J. (1997): La organización del espacio y del tiempo en el centro educativo. Graó. Barcelona.
- ISAACS, D. (1983): Cómo mejorar la dirección de los centros educativos.: EUNSA. Pamplona.
- TSCHORNE, P. (1992): "Consejos Escolares". *Cuadernos de Pedagogía*, no 186. Pàgs. 88-97.

SISTEMA RELACIONAL

- BONALS, J. (1996): El trabajo en equipo del profesorado. Graó. Barcelona.
- DE GREGORIO, A. (1990): La participación de los padres en los centros educativos. Ed. Deusto. Bilbao.
- FABRA, M. LL. (1994): Técnicas de grupo para la cooperación. Col. Aula Práctica. Ed. CEAC. Barcelona.
- GAIRÍN, J.; GIMENO, X.; PALLARÈS, R.M. i TOMÀS, M. (1995): El conflicte organitzatiu als centres educatius. Material videogràfic. Col. Temes d'Organització i Gestió de Centres Educatius. Departament de Pedagogia Aplicada. Facultat de Ciències de l'Educació. UAB. Bellaterra.
- IZQUIERDO, C. (1996): La reunión de profesores. Col. Papeles de Pedagogía. Ed. Paidós.
- MARTÍN, M. (1996): "Realidad y perspectivas de la participación en los centros escolares"; a GAIRÍN, J. i DARDER, P. (Coords.): Organización y gestión de centros educativos. Ed. Praxis. Barcelona. Pàgs. 292/70-292/76.

- MESTRES, J. (1996): "El sistema relacional y los conflictos en los centros escolares"; a GAIRÍN, J. i DARDER, P. (Coords.): Organización y gestión de centros educativos. Ed. Praxis. Barcelona. Pàgs. 470/39-470/50.
- O'CONNOR, J.; SEYMOUR, J. (1995): Introducción a la Programación Neurolingüística. Ed. Urano.
- PLENCHETTE-BRISSET, C. (1987): Mètode de treball en equip. Editorial Pòrtic. Barcelona.
- RUL GARGALLO, J. (1992): "Toma de decisiones y trabajo en equipo". *Aula*, no 2. Pàgs. 54-59.
- SANCHEZ, A. (1991): La participación. Metodología y práctica. Ed. Popular. Madrid.
- TCHORNE, P. (1992): Padres y madres en la escuela. Una guía para la participación. Paidós. Barcelona

AVALUACIÓ DE CENTRES

- ANTÚNEZ, S. (1989): "Avaluació de centres, un enfocament pràctic". *Guix*, no 141-142. Pàgs. 9-14.
- DARDER, P., i altres (1985): QUAFE-80. Qüestionari per a l'anàlisi del funcionament de l'escola. Onda. Barcelona.
- HOUSE, E.R. (1994): Evaluación, ética y poder. Morata. Madrid.
- ISAACS, D. (1977): Cómo evaluar los centros educativos. EUNSA. Pamplona.
- MARTÍNEZ, L. y otros (1989): Evaluación de centros y calidad educativa. Cincel. Madrid.
- STUFFLEBEAM, D. L., y otros (1987): Evaluación sistemática. Guía teórica y práctica. Paidós/M.E.C. Barcelona.